

Möte med en Hilleprofil

Text: Margot Östlund

Foto: Tord Bodin

I en lägenhet i Storvik träffar vi Bo Hillman för en pratstund. Han har lovat att berätta några minnen från sin uppväxt i Hille och om sin pappa, handlaren och kommunalmannen Josef Hillman.

Josef Hillman började sin bana som bodbiträde, men kom snart att driva en handelsbod i Björke. Drömmen var att också utöka verksamheten till Milbo, där det tidigare funnits en affär som gått i konkurs. Milbo-butiken blev väl den affär som blev mest känd. Bo minns att inredningen bestod av material som kom från 1904 års renovering av kyrkan. "Josef sågade bort de värsta krusidullerna och klädde det hela med plywood så då gick det bra att använda", säger Bo med ett skratt, "han drev båda butikerna och var dessutom aktiv i politiken. Han var lite udda men skulle ha behövts idag, när ingenting inom politiken tycks fungera".

Familjen Hillman, Ingrid, Bo och Josef, framför brandstationen 1946. Bo berättar att kikaren var en kär följeslagare för Josef. Här är han klädd i uniform, något som han ofta fick finna sig i under barndomen.

Bo minns tiden under kriget, då var det militärer inhysta överallt. Man lade beslag på övervåningen där man satt och söp och familjen Hillman fick bo i 1 rum och kök invid affärslokalen. "Jag var tillsammans med militärerna jämt", berättar Bo, "flera av dem mådde psykiskt dåligt och det blev bråk. Då gick de in till morsan och blev omplåstrade".

Han minns också hur man lagrade karbid och bentyl och hur det luktade av detta och cementgolven där det sprang stora råttor, som Josef jagade och sköt ihjäl. Då kom traktens ungar springande och skrek: "Nu har farbror Hillman skjutit en råtta"! Bo minns inte om Hälsovårdsnämnden hade några synpunkter på det, men det var då ingen som blev sjuk. Josef tyckte om barnen och delade ut kolor till dem, men han gillade inte den fria uppfostran.

Under kriget var det ju ransoneringskort och Josef var Kristidsnämndens ordförande. Han var absolut rättvis och när Bo gick i skolan och lärarinnan tyckte att det kunde vara gott med en bit fläsk, kom det inte på fråga med någon sådan tilldelning. Avstämning och redovisning av ransoneringskupongerna var inga problem för honom, men kunde för en del andra handlare vara en nervpirrande sysselsättning.

Josef Hillman

Bo minns också att det härbärgerades tre bilar i uthuset, bl.a. en Chevrolet. Alla var utan däck, men Josef skulle ffi köpa dem till ett bra

pris, men det fanns inte pengar till det. "Ett helvetes otyg med bilar", tyckte Josef, som förresten aldrig hade körkort. "Men det var ju synd", kommenterar Bosse, "för det hade nog varit en bra affär".

Bosse tog själv körkort när han var 18 år trots att fadern tyckte att det var dumt. När han och kompisarna sedan skulle ut med bilen fick han höra, "Åk ut och kör i diket", vilket gjorde mamma alldeles förstörd.

Mamma Ingrid och Bosse stöttade affärsverksamheten i bakgrunden och hämtade varor och såg till att det fungerade. Vid 12 års ålder fick Bosse åka in till staden med flera tusen kronor på fickan. Han skulle träffa grosshandlarna nere vid hamn och betala för olika varuleveranser. Att det kunde vara riskabelt för en ung grabb tänkte ingen på.

Någonting som blev problematiskt var, när man införde omsättningsskatt. Det gillade inte Josef. "Morsans bröder skulle hjälpa honom med det", berättar Bo, "men det gick inte så bra. Jag vet inte om han inte kunde lära sig eller om han helt enkelt inte ville". Med tiden blev kraven på att köpa allt större förpackningar från leverantörerna ett problem och det blev svårare att få lönsamhet när konkurrensen från nyöppnade storvaruhus blev hårdare. Affären blev nätt och jämt som en liten närbutik och det går inte att leva på att sälja mjölk och mellanöl. Mellanöls-handeln tog överhand och Bosse fick ibland köra ut överförfriskade gubbar från butiken och det var inte roligt. Bo tycker såhär i efterhand att det varit vettigare att sluta i ett tidigare skede, men som den optimist Josef alltid varit, ville han fortsätta med sin handelsbod.

Under åren har många kändisar stannat för att handla och tanka vid Hillmans affär som t.ex. Håkan Westergren och Simon Brehm. Bosse minns att en gång kom Povel Ramel i ett vrålåk, en BMW, och hade en kanonbrud, som inte var hans fru, i passagerarsätet. Men det var inte bara kändisar som var intresserade av bensin. En gång kom ett gäng raggare och

skulle försöka få åt sig bränsle utan att betala, men då viftade Josef med sin pistol, som han hade i fickan för jämnan, och raggargänget stack iväg och kom inte tillbaka.

Skytte har varit ett stort intresse hos Josef och han var en duktig skytt, fastän han började så sent som vid 47 års ålder. Tyvärr innebar det också att han fick dålig hörsel, för att ha hörselskydd på sig var inte något man tänkte på på den tiden.

Josef gick aldrig i kyrkan, däremot var han mycket intresserad av kyrkans historia. Han var alltid noga med att tända ljus i fönstren på juldagsmorgonen. Och gick man på kyrkogården tillsammans med honom en Allhelgonakväll, kunde han berätta och komma med kommentarer om så gott som alla som låg där.

Josef var mycket intresserad av stryktips och när resultaten lästes i radion då tordes ingen öppna mun. Men det var roligt också när han kommenterade lagen för Josefs engelska var kanske inte den bästa.

Så småningom avvecklades dock affären, men att paret Hillman skulle flytta till något äldreboende var aldrig aktuellt, utan man bodde kvar med bistånd av hemhjälp och Bosse som kom hem med jämna mellanrum. Efter föräldrarnas död har Bosse under en tid ägnat sig åt sitt stora intresse för tåg. Dels har han arbetat vid Järnvägmuseet och dels varit engagerad vid Jädraås-Tallås Järvägsförening.

Det började med att en bekant frågade om han var intresserad och 1970 gick han med i föreningen och var där och hjälpte till då och då. 1975 blev han fast engagerad och arbetade som konduktör och eldare, men numera har han slutat med detta.

Ett stort intresse för Bo är att ta del av äldre tidningar och då inte bara dagspress utan även andra tidskrifter varav många inte existerar idag.

Nu upptas hans tid mera av att åka på olika loppisar och köpa in grejor som han tycker är intressant. "Men det märks att tolk har blivit mera medveten nu", säger Bosse, "det är svårt att göra några fynd". Han berättar att förr i tiden kunde man gå på obevakade soptippar och hitta riktigt bra saker, fast han var ju inte ensam om det. Det fanns alltid flera samlare som var på jakt efter fynd.

För närvarande lägger Bosse sin tid på att läsa gamla dagstidningar från 30- och 40-talet, fast just nu är han i färd med att byta till en annan bostad, så det mesta är nerpackat.

Han är van att packa för han har flyttat ett flertal gånger, men om han kommer tillbaka till Hille vill han låta vara osagt. I Hille finns dock den väg, Josef Hillmans väg, som är uppkallad efter hans far, som med 6-årig folkskola i bagaget blev affärsman, en stark politiker och känd profil i Hille kommun.

[Hillebygden, Nr. 2, 2009]